
ФІНАЛЬНИЙ ЗВІТ З ОЦІНЮВАННЯ · 2022–2026

Безпечна міграція та протидія торгівлі людьми

Ключові досягнення, висновки та рекомендації
Програми Карітас України

Карітас України · за підтримки консорціуму
CAFOD, Caritas Spain, Caritas Korea

Навіщо потрібне це оцінювання

Підсумкове незалежне оцінювання Програми за 2022–2026 роки: що спрацювало, що потребує посилення і що це означає для наступної фази.

Підзвітність

Прозоро показати результати донорам, партнерам і громадам, яким служить Програма.

Навчання

Зафіксувати сильні практики та зони росту, щоб рішення спиралися на докази.

Орієнтир на людей

Оцінити якість допомоги з погляду постраждалих осіб і отримувачів підтримки.

Наступна фаза

Сформувати доказову основу для стратегії 2026–2030 і сталого розвитку моделі.

Війна змінила профіль ризиків торгівлі людьми

Повномасштабне вторгнення різко змінило контекст: масове переміщення, втрата житла, доходів і документів, окупація, полон та збройне насильство посилили вразливість людей до експлуатації.

Програма поєднала превенцію, раннє виявлення, безпечну ідентифікацію, комплексну допомогу, перенаправлення та розвиток спроможності місцевих команд і партнерів.

Офіційна статистика відображає лише частину проблеми, але підтверджує зростання та зміну профілю ідентифікованих випадків.

**ОСОБИ ЗІ ВСТАНОВЛЕНИМ
СТАТУСОМ
ПОСТРАЖДАЛИХ**

47

станом на 01.2023

182

станом на 12.2024

485

станом на 12.2025

*Джерело: Національна соціальна служба
України*

Програма у цифрах

7

місцевих організацій
Карітасу

12

областей України

3

партнери консорціуму

2004

рік початку роботи у
сфері ПТЛ

Реалізовано Карітас України через сім місцевих організацій у 12 областях: Київська, Одеська, Івано-Франківська, Львівська (Дрогобич), Тернопільська, Чернівецька та Хмельницька. Організація координує понад 50 місцевих осередків і 450+ парафіяльних центрів і є одним із найбільших національних виконавців гуманітарного реагування.

П'ять питань оцінювання

ПО1

Релевантність і охоплення вразливих груп у зміненому воєнному контексті.

ПО2

Ефективність і якість допомоги: превенція, скринінг, ідентифікація, реінтеграція.

ПО3

Сталість, інституціоналізація підходів і розвиток спроможності.

ПО4

Партнерство, координація, підзвітність та ефективність використання ресурсів.

ПО5

Найкращі практики, адвокація, комунікація та непередбачені результати.

МЕТОДОЛОГІЯ

- Якісний, ретроспективний і навчальний дизайн.
- Аналіз документів, інтерв'ю, малі групи та візити.
- Тріангуляція джерел і методів.
- Підхід, орієнтований на постраждалих, і принцип «Не нашкодь».

Шість взаємопов'язаних компонентів

1 Превенція та безпечна міграція

Інформаційні заходи, тренінги, вуличні акції та матеріали про ризики й безпечну міграцію.

2 Проактивне виявлення та скринінг

Раннє виявлення осіб у ситуації ризику через команди, партнерів і самозвернення.

3 Ідентифікація та перенаправлення

Взаємодія із соціальними службами, поліцією, міграційними службами та суб'єктами НМВ.

4 Комплексна допомога

Індивідуальний супровід: психологічна, юридична, медична, матеріальна підтримка.

5 Розвиток спроможності

Навчання персоналу, ToT, супервізії, впровадження СОП та обмін практиками.

6 Координація й адвокація

Співпраця з державними, громадськими та міжнародними стейкхолдерами.

РОЗДІЛ 1

Ключові досягнення та знахідки

18 знахідок за п'ятьма тематичними напрямками

Програма адаптувалася до воєнних ризиків

Стабільна релевантність

Програма залишалася релевантною протягом усього періоду й адаптувала свою модель до воєнно зумовлених ризиків торгівлі людьми.

Охоплення вразливих груп

Доступ працював через партнерські канали; частина груп у підвищеному ризику потребує системного проактивного охоплення.

Безпечне повернення

Безпечна міграція лишається центральною темою; безпечне повернення і транскордонні перенаправлення — стратегічний напрям.

Профіль отримувачів змінився: у циклі 2025–2026 — 51 кейс примусової праці, 36 кейсів використання у збройному конфлікті; 40 із 89 респондентів — люди, звільнені з полону.

Пrevenція, комунікація та СОП

Пrevenція — практична й адаптивна

Тренінги, квести, кейси, фільм «Крихке життя», цифрова безпека, робота з дітьми та молоддю. Потрібні уніфікація, тестування матеріалів і відстеження результатів.

96%

учасників визнали інформацію корисною та дієвою (2023)

СОП створили основу якості

Скринінгові інструменти варто поетапно оновити з фокусом на підхід, поінформований про травму: менше інвазивних питань, поетапність і динамічна згода.

94%

знають про ризики торгівлі людьми та доступну допомогу

Проактивне виявлення та ідентифікація

Активний скринінг

Команди та партнери виявляли осіб у ситуації ризику й ознаки експлуатації, не чекаючи на самозвернення.

Безпечна ідентифікація

Ідентифікація відбувалася з повагою до згоди й гідності людини, за принципом «Не нашкодь».

Перенаправлення

Взаємодія із соцслужбами, поліцією, ДМС та суб'єктами НМВ для доступу до статусу й послуг.

Профіль ризику змінився: у циклі 2025–2026 зростає частка примусової праці та використання у збройному конфлікті, зокрема серед звільнених із полону.

Раннє реагування та безумовна допомога

Раннє кризове реагування («нульовий етап»)

Карітас закривав критичні потреби — їжа, одяг, житло, документи, транспорт, психологічна стабілізація — до або паралельно з офіційними процедурами.

Безумовна допомога

Підтримка надавалася за потребою, а не за готовністю проходити процедуру чи співпрацювати зі слідством — з повагою до вибору й автономії людини.

Лише після того, як людині дали можливість зігрітися, поїсти, отримати базову підтримку і відчувати, що вона не одна, з нею можна безпечно говорити про подальші кроки.

— партнер Програми

Комплексна індивідуалізована допомога

Одна з найсильніших практик Програми: підтримка адаптувалася до конкретної життєвої ситуації людини та повертала їй відчуття вибору, автономії й гідності.

Свобода вибору

Люди могли обирати потрібні товари, техніку чи послуги в межах бюджету — це повертало відчуття контролю над життям.

Поєднання підтримки

Юридична, психологічна, фінансова, соціальна та житлова допомога в одному індивідуальному плані.

Крок до стабільності

Допомога з орендою, документами, роботою чи навчанням дозволяла перейти до стабільнішого етапу життя.

Межі достатності

Незакритими часто лишались довгострокова МНПСС, спеціалізована медицина, житло та стабільна зайнятість.

Шлях отримувача підтримки

96%

оцінили інформацію як корисну та дієву (2023)

94%

знають про ризики й де отримати допомогу

5

напрямів у єдиному плані допомоги

89

отримувачів підтримки в опитуванні 2025–2026

Шлях людини — від виявлення до стабільності: безпечна ідентифікація, стабілізація, комплексна допомога та супровід у межах єдиного плану, орієнтованого на потреби й вибір людини.

Партнерства, НМВ та координація

Мультисекторальна мережа

Соцслужби, поліція, ЦНАП, ДМС, освіта й медицина — взаємодія на місцевому та національному рівнях.

Супровід до НМВ

«Місткова» роль: Програма доводить людей до Національного механізму взаємодії та офіційного статусу.

Координація

Співпраця з державними, громадськими та міжнародними стейкхолдерами посилює доступ до послуг.

Прогалини

Потрібне системне мапування стейкхолдерів для раннього виявлення у нових регіонах.

Адвокація та міжнародна взаємодія

Голос на національному рівні

Практична експертиза Карітасу живить діалог із державними органами щодо політик протидії торгівлі людьми.

Транскордонний вимір

Безпечне повернення та транскордонні перенаправлення — стратегічний напрям взаємодії з мережею Карітасу.

Комунікація ризиків

Кампанії, фільм «Крихке життя», кейси та цифрова безпека підвищують обізнаність про ризики.

Наступний крок

Операціоналізувати рамку адвокації та комунікації з чіткими цілями й етичними протоколами.

Розвиток спроможності та СОП

7

команд місцевих
організацій Карітасу

50+

місцевих осередків у
координації мережі

450+

парафіяльних центрів у
мережі

2004

рік початку роботи у
сфері ПТЛ

СОП, навчання тренерів (ToT), супервізії та навчання рівний-рівному посилили команди Карітасу й партнерів; спроможність потребує безперервного оновлення.

MEAL, підзвітність і зворотний зв'язок

Моніторинг результатів

Система фіксує виконання; наступний крок — вимірювати зміни в житті людей, а не лише обсяги послуг.

Підзвітність громадам

Опитування отримувачів підтримки орієнтоване на досвід, безпеку, повагу й корисність допомоги.

Зворотний зв'язок і скарги

Канали існують, але потребують перегляду повного циклу CFM — довіра, доступність, чутливі звернення.

Спрощення форм

Зменшити дублювання даних, щоб команди більше часу приділяли людям.

Сталість і підтримка персоналу

Інституціоналізація

Сильні практики варто закріпити у процедурах, а не тримати на окремих людях.

Стратегічний горизонт

Довші цикли фінансування (3–5 років) підвищують сталість результатів.

Добробут персоналу

Підтримка команд — частина якості допомоги, а не додаткова опція.

Сталість — це люди: збереження експертизи й турбота про персонал безпосередньо впливають на якість і безперервність послуг.

Що працює у моделі загалом

1

Орієнтація на людину

Повага до згоди, вибору й гідності на всіх етапах допомоги.

2

Гнучкість

Швидка адаптація моделі до воєнно зумовлених ризиків торгівлі людьми.

3

Комплексність

Поєднання превенції, стабілізації, допомоги та перенаправлення.

4

Місцева присутність

Розгалужена мережа осередків забезпечує довіру й доступ.

5

Партнерства

Мультисекторальна взаємодія та супровід до НМВ.

6

Практична експертиза

Знання команд, накопичені з 2004 року.

Що потребує посилення

1

Довгострокові потреби: МНПСС, спеціалізована медицина, житло та стала зайнятість часто лишаються незакритими.

2

Системне охоплення: частина груп у підвищеному ризику потребує проактивного, а не лише партнерського охоплення.

3

MEAL результатів: моніторинг фіксує виконання; бракує вимірювання змін у житті людей.

4

Скринінг і згода: інструменти варто оновити з фокусом на підхід, поінформований про травму.

5

Механізм скарг: повний цикл CFM потребує перегляду — довіра, доступність, чутливі звернення.

6

Сталість і персонал: експертиза персоналізована; підтримка персоналу — частина якості.

Ключові висновки

1

Релевантна й своєчасна відповідь на змінені ризики торгівлі людьми у воєнний час.

2

Карітас України — носій важливої практичної експертизи, яку варто не тільки поширювати, але й інституціоналізувати.

3

«Місткова» модель поєднує превенцію, кризове реагування, скринінг, допомогу та супровід до НМВ.

4

Невідкладна стабілізаційна допомога вже працює — її треба зберегти, описати й захистити бюджетно.

5

Безумовна індивідуалізована допомога повертає людині вибір, гідність і контроль.

6

MEAL, скринінг і механізм скарг потребують посилення на рівні результатів і якості.

Пріоритетні дії · високий пріоритет

1	Стратегічна рамка 2026–2030	Оновити Теорію змін; визначити пріоритетні групи, регіони, партнерства, фінансування та мінімальну життєздатну модель.
2	Модель партнерства та якості	Письмово узгодити ролі у фінансуванні, MEAL, забезпеченні якості й супроводі після зміни ролей у консорціумі.
3	Формалізувати стабілізаційну допомогу	Зберегти й описати невідкладну допомогу для складних кейсів у моделі, бюджеті, критеріях пріоритизації та MEAL.
4	Зберегти гнучкість допомоги	Уточнити правила застосування індивідуалізованої підтримки та оцінити доцільність прямої грошової допомоги.
5	Оновити СОП і скринінг	Розділити експрес-скринінг і глибинне інтерв'ю; додати динамічну згоду та кодування ознак фахівцем.

Подальші напрями розвитку

6

Мапування прогалин у стейкхолдерах для раннього виявлення.

7

Обережне поетапне розширення географії після оцінки спроможності.

8

Посилити MEAL на рівні результатів; спростити дублюючі форми.

9

Переглянути повний цикл механізму зворотного зв'язку і скарг.

10

Операціоналізувати рамки адвокації та комунікації.

11

Протокол етичного використання історій, фото й цитат.

12

Мінімальний пакет матеріалів з ПТЛ для ширшої мережі Карітасу.

13

Задokumentувати транскордонний досвід і безпечне повернення.

14

Підтримка персоналу та збереження експертизи як частина якості.

Що зберегти й масштабувати

1	Стабілізаційна допомога	«Нульовий етап» — зберегти, описати й захистити бюджетно.
2	Безумовність і вибір	Індивідуалізована допомога, що повертає гідність і контроль.
3	Місцева мережа	Розгалужена присутність і довіра громад як основа доступу.
4	Практична експертиза	Практичну експертизу команд — інституціоналізувати, а не лише поширювати.
5	Партнерська координація	Мультисекторальні зв'язки та супровід до НМВ.

ПІДСУМОК

Сильна доказова основа для подальшого розвитку

- Зберегти накопичену експертизу та підтримати персонал.
- Забезпечити довший стратегічний горизонт (3–5 років).
- Формалізувати сильні практики та посилити MEAL.
- Перейти від доказів виконання до доказів змін у житті людей.

Nextstation Analytical Boutique ·

Олена Бікла,
Ярослава Тульку,
Тетяна Петрова

